

راهنمای کاربردی گیاهان دارویی

نویسندگان:

مهندس محسن پویان

(مدیر مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی)

دکتر مهدی ابراهیمی

(عضو هیأت علمی مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی)

دکتر سکینه کهنسال واجارنام

(عضو هیأت علمی مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی)

مهندس حسین راغ آرا

(عضو گروه پژوهشی مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی، جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی)

راهنمای کاربردی گیاهان دارویی

محسن پویان، مهدی ابراهیمی، سکینه کهنسال واجارگاه، حسین راغ آرا

عنوان: نام پد. آور: راهنمای کاربردی گیاهان دارویی / نویسندگان محسن پویان... (و دیگران).

م. عصمت سر: تهران: فکر بکر، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۶۸ ص.: جدول.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۳-۰۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: بیا

یادداشت: نویسندگان محسن پویان، مهدی ابراهیمی، سکینه کهنسال واجارگاه، حسین راغ آرا.

موضوع: گیاهان دارویی

موضوع: Medicinal plants

شناسه افزوده: پویان، محسن، ۱۳۸۸ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷/۹ RS۱۶۴/۹

رده بندی دیویی: ۶۱۵/۳۲۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۳۸۴۵۷۲

خرید اینترنتی این اثر در سایت: www.fekrebekr.ir

ناشر: فکر بکر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۷

ویراستاران: مهدی ابراهیمی، آنهیتا پویان

امور فنی: انتشارات فکر بکر

صفحه آرای: فائزه دستگردی

طراح جلد: نفیسه شکرانی

لیتوگرافی و چاپ: واصف

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۹۲۳-۰۹-۱

فهرست مطالب

۱۵.....	مقدمه.....
۱۷.....	آدونیس.....
۱۸.....	ارزن.....
۱۹.....	ارغوان.....
۲۰.....	اروانه.....
۲۱.....	اسپرس.....
۲۲.....	اسپرک.....
۲۳.....	اسطوخودوس ه علی.....
۲۴.....	اسفرزه.....
۲۵.....	اسفناج.....
۲۶.....	اسفند.....
۲۸.....	اسقولوقندریون.....
۲۹.....	اسکنیل خراسانی.....
۳۰.....	آفتاب پرست.....
۳۱.....	آفتاب گردان.....
۳۲.....	آفتیمون.....
۳۳.....	آفدرا.....
۳۵.....	افسنطین.....
۳۷.....	افاقیا.....
۳۸.....	آقطی.....
۳۹.....	اکالیپتوس.....
۴۱.....	اگیر ترکی.....
۴۳.....	آمله.....
۴۴.....	انجبار.....

۴۵.	انزروت
۴۷.	انغوزه
۴۸.	انیسون
۴۹.	اوسق
۵۰.	اوشن
۵۱.	ایرسا
۵۳.	بابا آدم
۵۵.	بابونه
۵۷.	بادر جیه
۵۸.	بار هنگ
۶۰.	ب. جه
۶۱.	بالنگو
۶۲.	بالودی
۶۳.	بامیه
۶۴.	برگ بو
۶۵.	برنجاسف
۶۷.	برنگ کابلی
۶۸.	بسفایج
۶۹.	بلسان مکی
۷۰.	بلوط
۷۲.	بليله
۷۳.	بنفشه سه رنگ
۷۴.	بنفشه
۷۵.	بنگ دانه
۷۶.	بنه
۷۸.	به لیمو
۷۹.	بهمن پیچ

۸۰.....	بهمن
۸۱.....	بولغاوتی
۸۲.....	بومادران
۸۴.....	بید
۸۶.....	بیدخشت
۸۷.....	بیدگیاه
۸۸.....	بیه مشک
۸۹.....	بر سیاوش
۹۱.....	پنج انگست
۹۳.....	پنیرک
۹۵.....	پونه
۹۶.....	پیاز خوراکی
۹۷.....	پیچ اناری
۹۸.....	تاج ریزی
۱۰۰.....	ترب
۱۰۱.....	تربد
۱۰۲.....	ترخون
۱۰۳.....	ترشک
۱۰۴.....	ترنجبین
۱۰۵.....	تره تیزک
۱۰۶.....	تره
۱۰۷.....	توسکای قشلاقی
۱۰۸.....	ثعلب
۱۰۹.....	ثیل کبیر
۱۱۰.....	جاشیر
۱۱۱.....	جو دوسر
۱۱۲.....	جوز بویا

۱۱۳	جین سینگ
۱۱۶	جای
۱۱۸	چوب چینی
۱۱۹	چوبک
۱۲۱	حنا
۱۲۳	خارخسک
۱۲۵	خارشر
۱۲۶	خاکش
۱۲۸	ختی
۱۳۰	خردل
۱۳۲	خرفه
۱۳۳	خرنوب
۱۳۴	دارچین
۱۳۶	دارفلل
۱۳۸	دارواش
۱۴۰	داغداغان
۱۴۱	درخت ابریشم
۱۴۲	درخت افاقیا
۱۴۳	درخت کاج
۱۴۵	دم اسب
۱۴۷	دیو خار
۱۴۸	رازک
۱۵۰	رازیانه
۱۵۲	رشگک
۱۵۳	روناس
۱۵۴	ریحان
۱۵۶	ریواس

۱۵۷	 ریوند
۱۵۸	 زبان گنجشک
۱۵۹	 زرد چوبه
۱۶۱	 زرشک
۱۶۷	 زرنباد
۱۶۸	 زعفران
۱۷۰	 زنیان
۱۷۲	 زوفا
۱۷۴	 زول خراسانی
۱۷۵	 زیرفون
۱۷۶	 زیره سبز
۱۷۷	 زیره سیاه
۱۷۹	 سپستان
۱۸۰	 سپیده فیل گوش
۱۸۱	 سرخارگل
۱۸۲	 سرو کوهی
۱۸۴	 سرو
۱۸۵	 سریش
۱۸۶	 سس (آفتیمون)
۱۸۷	 سعد
۱۸۹	 سلمه
۱۹۰	 سماق
۱۹۱	 سنا
۱۹۲	 سنبل الطیب
۱۹۳	 سنجد
۱۹۴	 سی سنبر
۱۹۵	 سیاه دانه

۱۹۷	سعیب زمینی
۱۹۸	سیر
۱۹۹	شاه تره
۲۰۱	شاهدانه
۲۰۳	شیدر سفید
۲۰۴	شقاق
۲۰۵	شقایق نعمانی
۲۰۶	شکاب
۲۰۷	شکاء
۲۰۸	شکر تیغ
۲۰۹	شلغم
۲۱۰	شنبلله
۲۱۱	شنگ
۲۱۲	شوید
۲۱۳	شیر پنیر
۲۱۴	شیر خشت
۲۱۵	شیرین بیان
۲۱۶	صبر زرد
۲۱۸	صمغ عربی
۲۱۹	طباشیر
۲۲۱	طوسک صحرائی
۲۲۲	عاققرح
۲۲۴	عروسک پشت پرده
۲۲۵	علف شور
۲۲۶	علف هفت بند مرغان
۲۲۷	عنا
۲۲۹	غازیاغی

۲۳۰	 غاسول
۲۳۱	 فراسیون سفید
۲۳۳	 فراسیون ناجور دندان
۲۳۴	 فلفل سبز
۲۳۵	 فلفل سیاه
۲۳۷	 فلوس
۲۳۸	 فلفل
۲۳۹	 قنومه میوه کی
۲۴۰	 قره قات
۲۴۱	 قنطوریون کب
۲۴۲	 قهوه
۲۴۴	 قیچ
۲۴۵	 کاسنی
۲۴۷	 کاکل ذرت
۲۴۸	 کاکوتی کوهی (اویشن محلی)
۲۴۹	 کاکوتی
۲۵۰	 کتان
۲۵۱	 کتیرا
۲۵۲	 کدو
۲۵۳	 کرچک
۲۵۴	 کرفس وحشی
۲۵۶	 کک کش بیابانی
۲۵۷	 کلزا
۲۵۸	 کلم
۲۶۰	 کماذریون
۲۶۱	 کماکندل (وُشا)
۲۶۲	 کندر

۲۶۳	کنگر فرنگی
۲۶۴	کهورک
۲۶۵	کور
۲۶۶	کیسه کشیش
۲۶۷	گاوزبان
۲۶۹	گزنه
۲۷۱	گشنیز
۲۷۲	گل - یز
۲۷۳	گل - مرت
۲۷۵	گل راعی
۲۷۷	گل ساعتی
۲۷۸	گل قاصد
۲۸۰	گل گندم
۲۸۱	گل ماهور
۲۸۲	گل مغربی
۲۸۴	گل میخک
۲۸۶	گل میمونی سازویی (مخلصه محلی)
۲۸۷	گل نرگس
۲۸۸	گل همیشه بهار
۲۹۰	گلپر
۲۹۱	گلرنگ
۲۹۳	گیاه نوروزی
۲۹۴	لباشیر
۲۹۵	مارچوبه
۲۹۶	مارزبان
۲۹۷	مازیون
۲۹۸	مامیران کبیر

۲۹۹.....	مَرِّ مَکِ.....
۳۰۰.....	مرزنجوش.....
۳۰۱.....	مریم گلی.....
۳۰۳.....	مریم نخودی.....
۳۰۴.....	مصطکی.....
۳۰۵.....	مَقْل ازرق.....
۳۰۶.....	مورد.....
۳۰۸.....	میخک.....
۳۱۰.....	مینای بیرج - (مستار محلی).....
۳۱۱.....	ناخنک.....
۳۱۲.....	نارون.....
۳۱۴.....	نعنا.....
۳۱۶.....	هل.....
۳۱۷.....	هلیله زرد.....
۳۱۸.....	هلیله کابلی.....
۳۱۹.....	هندوانه ابوجهل.....
۳۲۱.....	هویش.....
۳۲۲.....	یاس زرد.....
۳۲۳.....	یاسمن سفید.....
۳۲۴.....	یونجه زرد.....
۳۲۵.....	یونجه.....
۳۲۷.....	ضمیمه.....
۳۲۷.....	طبیعت گیاهان دارویی از منظر طب سنتی.....
۳۴۳.....	فهرست سایر نام های گیاهان.....
۳۶۵.....	منابع.....

مقدمه

انسان امروزی بدنبال تطابق و سازگاری با فرهنگ و تمدن حاکم بر زندگی خود است که برگرفته از شیوه‌های جدید، تغییر آداب و رسوم، تغییر باورها و تعاریف پذیرفته شده جدید می‌باشد و آرزوی زندگی طبیعی از اهداف مهم او به شمار می‌آید. اما این به معنای بازگشت به قبل نبوده بلکه به معنی سازگاری با طبیعت و همسو شدن با آن است. در این فرآیند مسئله‌ی اساسی تندرستی و سلامتی انسان، نوع تغذیه و استفاده از مواد طبیعی، در پایداری نسبی این سلامتی است. انواع سرطان‌ها، بیماری‌های قلبی و عروقی، نارسی‌های کبدی، بیماری‌های پوستی، افسردگی، عوارض ناشی از کمبود ویتامین‌ها و پروتئین‌ها از جمله تهدیدات مهم زندگی و سلامتی انسان امروز بشمار می‌آید. امروزه گیاهان دارویی به استفاده از خواص دارویی و غذایی آن رویکردی جهانی پیدا کرده که توجه بیش از حد جامع بشری را بدنبال داشته است. گیاهان دارویی در تامین سلامت انسان‌ها از اهمیت خاصی برخوردارند. تاجایی که سازمان بهداشت جهانی نقش گیاهان دارویی را در صنعت آروسازی سرنوشت ساز تلقی نموده است. در بسیاری از کشورهای توسعه یافته گیاهان دارویی در فرآیند هومیوپاتی و طب آلترناتیو و یا مکمل جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده‌اند. استفاده مادی و معنوی از طبیعت و رستنی‌های آن با رعایت اصول علمی حفظ محیط زیست از شاخصه‌های توسعه یافتگی هر ملتی بشمار می‌آید. دنیای امروز سعی بر آن دارد تا مهارت‌های بدنی انسان خود را در زمینه گیاه درمانی نه تنها احیا نماید، بلکه در تکوین آن نیز قدم‌های مؤثر بردارد و به همین دلیل نیز بیشترین بودجه‌های تحقیقاتی جهان پیش رفته به گیاهان دارویی اختصاص یافته است. رویکرد جهانی گیاه درمانی در قرن اخیر وظیفه ما را که از دانا داران این علم با مفاخری چون ابوعلی سینا می‌باشیم، بس مشکل نموده و تلاش بیشتری را طلب می‌کند.

مجموع تحقیقات گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی در راستای فعالیت‌های پژوهشی خود سعی بر آن دارد که کاربردهای درمانی و غذایی گیاهان دارویی را برای طبقات مختلف اجتماع با شیوه‌های ساده تبیین نماید. در این مجلد

سعی بر آن بوده تا استفاده های دارویی و درمانی گیاهان دارویی به زبانی ساده در اختیار خواننده قرار گیرد. ذکر سایر نام های گیاهان در این کتاب به خواننده این امکان را می دهد که نام های محلی یک گیاه را با نام فارسی و علمی آن مطابقت دهد. لازم می دانم از همکاری های صمیمانه جناب آقای مهندس جلال الدین صادقی، رئیس محترم جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی و سرکار خانم لیلا محمودی، معاون محترم پژوهشی واحد تقدیر و تشکر نمایم. از همکاران و پژوهشگران مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی و سرکار خانم آناهیتا پویان که در تدوین این اثر یاریمان نمودند، سپاسگزاری می شود.

محسن پویان

مدیر مجتمع تحقیقات گیاهان دارویی

جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی